

Hasičský sbor ve Vysokých Popovicích

Hospodářský a politický rozvoj moravského venkova v 90. letech 19. století si přímo vyžadoval vznik dobrovolných organizací, které by si vzaly na starost péči a ochranu vesnic před častými požáry a jinými nepředvídatelnými pohromami a které by vedly občany k protipožární prevenci. Na jejich vzniku měla zájem i rakouská zemská státní správa a podporovala je především finančními dotacemi, instruktážemi starostů v obcích i místních učitelských sborů.

Podobně tomu bylo i v Popovicích. Obecní úřad vedený iniciativním a oblíbeným starostou – rolníkem Janem Vaverkou z č.p.5 – byl velkým stoupencem hasičů. Tak se stalo, že ještě než došlo k faktickému založení sboru, měla obec již vklad na ruční stříkačku, jejíž kmotrou se stala podle tehdejšího zvyku paní Marie Hájková z č.p.2.

Stříkačka byla dočasně uložena v jejich stavení.

Požáry v tehdejší době byly velmi časté, neboť střechy byly většinou kryty slámou, do stodol, na půdy, do stájí a chlévů chodili hospodáři i služebné s formanskými lampami – petrolejkami, někdy i se svíčkami.

Tak podle záznamů z farní kroniky r.1861 hořelo u půllánika Matěje Čupíka v č.p. 8, r.1863 tamtéž ještě jednou, r.1866 u domkáře Ignáce Kadaňky, v témže roce u půllánika Františka Hradeckého v č.p.3, r.1884 v číslech p.17, 32 a 16 (pastoušky).

Ustanovení sboru.

Iniciátorem svoláním ustavující schůze hasičského sboru byl nadučitel (ředitel) na zdejší obecné škole pan Antonín Pleský (č.p. 35 – nyní obecní úřad).

Svolal ji na den **19. února 1899.**

V dochované knize zápisů - „Protokolní zápisky hasičského sboru“ – je uvedeno:

„Svolavatel Ant.Pleský zahajuje schůzi o 14.hodině a dává čísti stanovy“.

Volba starosty – za starostu zvolen pan Jakub Fiala, rolník z č. p.22, radní zde- tj. člen obecního zastupitelstva.

Poté bylo přikročeno k volbě výboru.

Zvoleni byli:

Jan Vaverka, rolník, starosta obce č.p.5, člen výboru

Josef Hájek, rolník č.p.2, místostarosta sboru

Karel Plocek, rolník č.p.24, pokladník

Anton Pleský, nadučitel č.p.35, náčelník

Jan Pelc, rolník č.p.14, jednatel a podnáčelník

Josef Kroboth, obchodník č.p. 23, 2.podnáčelník

Zvolení složili slib do rukou náčelníka. K tomu, aby měl sbor hned úvodem ke své činnosti finanční prostředky, nabídl představenstvo obce, že poplatky, vybrané od obchodníka při pouti, budou odevzdány hasičskému sboru.

Současně s hasičským sborem byl r. 1899 založen i spolek vojenských vysloužilců. Ještě r.1914 vysílá výbor hasičů na jejich ples 5ti člennou delegaci.

Další informace o tomto spolku nebyly zachyceny.

Činnost do r.1914 – do 1.svět.války.

Další výborová schůze, konaná 26.února 1899 řešila už praktické věci

- objednávka oděvů a výbroje od firmy K.I.Churain
- žádost o finanční podporu k rakouskému císaři
- zvolení dalších funkcionářů.

četař - Josef Mertl č.p.1, František Procházka č.p.9 a Jan Drápela č.p.40

zbrojář – František Nováček č.p.28

Přehližitelé účtů - František Hudec č.p.11 a Jan Patočka č.p.17.

- přijetí nových členů.

František Procházka č.p.63, Antonín Sedlák č.p.18, Josef Patočka č.p.15.

Nově založený sbor už v prvním roce svého působení musel zasahovat v místě, když 6.srpna 1899 vznikl požár.

Zajímavě působí zápis z knihy požární:

„Dne 6/8 1899 v 11 1/2 hod. v noci probudila hlídka hasičské členy signálem „oheň v místě“. Hořel stoh slámy, položený 40m od horní části vesnice při samé silnici a patřil Josefu Kočentovi č.p.52 (správně Kotzentovi). V 10 min. po daném signálu byl sbor na místě a zbytek slámy uhasil. Později dostavil se sousední sbor příbramský, který však útoku neučinil - Anton Pleský, náčelník.

Jako příčina bylo uvedeno: bylo založeno aneb povstal požár od odhozeného doutníku.

Kromě tohoto místního požáru vyjel sbor ještě ke 2 požárům v okolí, a to do Lukovan, kde byly požáry častější, a do Újezda.

Členové sboru ostatně vyvíjeli živou činnost - konali žňové hlídky, cvičili, pořádali taneční zábavy, výlety a jiné akce k získání finančních prostředků.

Např. z výletu konaného 23.července 1899, zůstal čistý výnos 80 zlatých 73 krejcarů a byl použit na zakoupení stejnokrojů. Byla zbudována knihovna s 82 knihami, do níž přispěl Anton Pleský 77 knížkami. Oblečení pro činné členy ušil místní krejčí Tomáš Horký z č.p. 43.

Jeich aktivitu dokazuje zápis z valné hromady, svolané po roce činnosti 7/1 1900, podle něhož konali

- 7 cvičení školních
- 12 cvičení při stříkačce
- 3 cvičení pochodové
- navštívili a prohlédli si sbory ve Zbraslavi a Újezdě
- vyřídili 44 dopisů.

Čisté jmění činilo už 205 zlatých 80 krejcarů.

Byli zvoleni náhradníci výboru – Josef Mertl a František Procházka z č.p. 9 a nový člen výboru František Posádka.

Sbor měl tehdy 19 členů činných a 9 členů přispívajících.

Slavnostní shromáždění, uspořádané k 10.výročí založení sboru 1.srpna 1909, mohlo konstatovat, že sbor má 21 členů činných a 17 přispívajících, že celých 10 let činně pracovali náčelník Jan Pelc, podnáčelník Jan Fiala, hasič František Vaserbauer.

Obětavci vedeni nadučitelem Pleským získali takový obnos, že mohli zakoupit výzbroj i uniformy pro 20 mužů za 748 K. Bylo rovněž sděleno, že obecní výbor k zakoupení stříkačky využil tzv.pivní dávky, zavedené 23/10 1898 do 20/11 1901, z níž bylo získáno 1474 zlatých 65krejcarů.

To znamená, že naši občané vypili stejný počet hl piva a kořalky, protože byl vybírán

1 krejcar z každého prodaného litru piva či kořalky.

Za uplynulých 10 let konali 34 výborových schůzí, 40 školních cvičení, 72 cvičení se stříkačkou, 6x vystoupili protipožárně v místě a 10x přespolečně.

„Pro osvěžení a pobavení“ členstva konali 4 výlety a 10 plesů.

Při své činnosti zdůrazňovali tato hesla:

„Jen v jednotě jest zachování a síla“

„Všichni za jednoho, jeden za všechny“

„Co hasič, to řádný muž“

„Pevné vůli, tužbě ušlechtilé dává nebe dojít cíle“

„Bohu ke cti, bližnímu ku pomoci“

Celkový inventář měl hodnotu 4.110 K a byl uskladněn v provizorním hasičském skladišti za školní zahradou. Nová zděná požární zbrojnice byla postavena r.1912 spolu s místností obecní kanceláře.

V r.1912 bylo přijato 8 dorostenců:

Fr.Procházka, Josef Koton č.p.30, Josef Svoboda, Karolín Soukup, Ant.Kozel č.p.55, Josef Patera, Josef Hájek, Fr. Řeřucha.

Pro ně i ostatní členy byla zřízena tzv.zimní škola pro získání vědomostí a dovedností o hasičském sboru.

Těsně před vypuknutím I.světové války pracoval hasičský výbor v složení Arnošt Dusil, nadučitel jako starosta, Jan Pelc – náčelník, Jan Vacl – učitel jako jednatel, Jakub Hájek – pokladník.

Období I.světové války mělo nepříznivý dopad na činnost sboru..Členové výboru byli povoláni do vojenské služby kromě dvou.Celkem se válečné litice zúčastnilo 17 členů.

Padli 2 členové – četař Fr.Procházka z č.p. 9 v Itálii a Karel Koton z č.p.30 v Rusku.Tři členové byli mimo obec ještě po válce, a to Arnošt Dusík, který narukoval na udání, byl stále v Haliči, Cyril Brázda byl nezvěstný, Josef Procházka jako legionář byl ještě na Slovensku.

Přesto sbor žil, členů zůstávalo 18 činných a 8 přispívajících.Konali 14 cvičení, požárů nebylo.

Období tzv. první republiky a Protektorátu.

V roce 1919 byl starostou Arnošt Dusík, náčelníkem Jan Pelc. V r.1923 postavili tolik potřebné dřevěné ležiště nákladem 1.036 Kč před požární zbrojnicí.

Ve 30 letech sbor rozvíjel velmi úspěšně své aktivity.Ve vedení se objevují noví lidé.

Starostou sboru se stal r. 1933 Josef Brůža, místostarostou a jednatelem Theodor Patočka, náčelníkem Josef Pelc, vzdělavatelem Josef Šmídek.

Zaměřili se především na získání finančních prostředků na motorovou stříkačku, která by nahradila dosavadní ruční stroj. Tehdy měl sbor 21 činných členů, 44 přispívajících a 4 sestry samaritánky.

Slavnostní schůze k 35. výročí založení 25/8 1934 se konala pod heslem:„Bližnímu ku pomoci, vlasti ke cti“.Došlo totiž také k slavnostnímu předání motorové stříkačky od fi.Startílek za 28.000,-Kč.

Sbor se účastnil 32 požárů, z toho 12 místních.

Konali 355 cvičení, 184 pochodových cvičení, 60 školních cvičení, 18 veřejných.

Ve žňových hlídkách působilo 1314 členů 665 dnů.

Celkový inventář měl hodnotu 44.874,-Kč.

Po kulturně vzdělávací stránce, kde hrál sbor v obci důležitou roli, hráli celkem 9 divadelních představení, 64 zábav, plesů a výletů, 7 přednášek.

V r.1937 bylo zbudováno ležiště na sušení hadic, od organizace FDTJ získali divadelní jeviště, divadelní potřeby a divadelní knížky.

V období II. světové války- „Protektorátu“ se stal r.1944 velitelem Rudolf Kadaňka. Hasiči se zaměřili na požární prevenci.

O připravenosti sboru svědčí zápis z Knihy požární z 30.7.1940, kdy o 5.hod.odpolední udeřil blesk do transformátoru, který se vzňal a zároveň do stavení p.Ant.Patočky. Domek byl hodně poškozen. Sbor se dostavil v pěti minutách a na místě hlídkoval do příchodu strážmistra.

Devět členů sboru bylo vybráno jako nepostradatelní, takže nemuseli nastoupit na nucené práce do Německa.

S blížícím se koncem války při náletech byla zorganizována služba dvou rolníků s příprěží, se kterými v případě potřeby a s náradím odjeli do lesu „Smrčí“.

Pro poplachovou službu zakoupili od zdejší firmy Vlad.Brázda – elektrozávod, elektrickou sirénu. Svou pomoc projevil sbor i v těžké době při přechodu fronty počátkem května 1945. Při hašení požáru 9.5.1945 u Pelců čp.14 utrpěl úraz hasič Dvořák a u Procházků čp.9, hasič Odehnal.

V r.1946 byl na valné hromadě zvolen výbor ve složení:

starosta- Ant.Voneš

velitel – Rudolf Kadaňka

jednatel – Theodor Patočka

pokladník – Jan Beer

Početně sbor zesílil- měl 31 činných členů

20 sester

29 přispívajících členů

23 členů bratrské pokladny

Usilovali především o modernizaci svého vybavení. Tak např. zakoupili si vlastní auto Praga Alfa za 45.000,-Kč, které sloužilo až do roku 1953. V téže roce zbudovali brigádnickou činností vodní pohotovostní nádrž.

V r.1954 za odkoupení likvidovaných obecních pastoušek získali prostředky k přístavbě zděného sušáku, schůzovní místnosti a další garáže – skladiště k stávající budově hasičské zbrojnice. Tato stavba byla dokončena r.1967. V téže roce bylo zakoupeno nákladní auto Tatra 805 za 10.000,-Kč. Potřebnost hasičského útvaru v obci ukázaly 2 nenadálé požáry, a to 31.12.1968 u p.Aloise Patočky čp.158 a 30.1.1969 u p.Havlíčka čp.144.

Přehled funkcionářů od r.1949:

	1949	1968	1977
starosta	Patočka Th.	Hájek Josef čp.12	Hájek Josef st.
velitel	Stibor Fr.st.	Stibor Fr.st.	Stibor Fr.st.
jednatel	Patočka Mil.	Sladký Jan	Sladký Jan
pokladník	Sladký Jan	Fiala J.	Hájek Fr.
vzdělatel	Šmídek Josef	Místera Karel	-
zbrojmistr	Kadaňka R.	Hvězda Mir.	Hvězda Mir.
preventář	-	Stibor Fr.ml.	Stibor Fr.ml.

V r.1977 měl hasičský sbor 38 členů včetně přispívajících. V červnu téhož roku byl uspořádán okrskový požární den v souvislosti s předáním nové motorové stříkačky PPS 12 R z automobilových závodů z Bratislavy, která nahradila dosavadní stříkačku.

Sbor si dovedl vážit svých členů.

Tak 3.3.1979 se konalo slavnostní zasedání sboru při příležitosti oslavy 60.výročí narozenin dlouholetého starosty p.Josefa Hájka čp.12 za přítomnosti okresního předsedy. Ten p.Hájkovi předal medaili za dlouholetou hasičskou činnost a zdůraznil kontinuitu rodinné hasičské tradice.

Ještě v téže roce se konala oslava 80.let od založení hasičského sboru za účasti okolních sborů, Zbraslavi - s požární technikou a z Újezdu - s vystoupením žáků. Program v sobě zahrnoval 14.7.1979 taneční zábavu s Podlužankou, 15.7.1979- ráno zvaní po vesnici, odpoledne průvod vesnicí, ukázkové hašení ohně starou a novou technikou.

Činnost sboru pokračuje úspěšně i v dalších letech. Konají se preventivní prohlídky domů, provádí se sběr železného odpadu, starají se o údržbu požární techniky. Zúčastňují se cvičení požárních sborů např. ve Stanovištích, Rudce, Zbraslavi. Dobře spolupracují i s dalšími organizacemi v obci, se Sokolem, kde pomáhali při výstavbě kabin a vykonávali zdravotní službu při utkáních. Prováděli

besedy i nábor ve škole. Vzdělávací činnost se projevovala organizováním vlastivědných autobusových zájezdů, např. na Šumavu, do Rožnova p/Radhoštěm, do Českých Budějovic.

Na nezbytnost hasičského sboru opět upozornil požár vzniklý 21.8.1982 u paní Šťastné, kde došlo k samovznícení uhlí. Za rychlý zásah byli kladně hodnoceni požárními útvary v Rosicích. Podobně zasahovali u Hájků čp.2 i u lesních požárů.

Nezapomínali též na své dlouholeté členy, kdy ocenili 70.narozeniny p.Fr.Stibora, 60.narozeniny p.Jana Krčmy, 50.narozeniny starosty p.Josefa Hájka.

Důležitou formou jejich aktivity je účast a aktivní pomoc při organizaci pohřebních aktů svých členů i ostatních občanů.

Sbor dobrovolných hasičů svou více jak stoletou činností prokázal nutnost své existence v naší obci. V plnění svého poslání- dobrovolnou prací ve volném čase prospíval svým spoluobčanům. Opírali se o pomoc široké občanské veřejnosti a ta hodnotila činnost hasičského sboru veskrze kladně, protože šlo vždy po všechna desetiletí o určitou záruku bezpečnosti v obci.

V průběhu jejich činnosti se hasičské poslání dědilo z generace na generaci, např.u Hájků čp.2, u Hájků čp.12, u Stiborů čp.31, u Patočků čp.157.

Údaje převzaty z kroniky obce.